

Új magyar vonatkozású kisbolygók: (7317) Cobot és (7383) Lassovszky

Tavaly novemberig azt hittük, hogy Kulin György valamennyi kisbolygóját megszámozták már, így nem lesz lehetőségünk arra, hogy újabb magyar személy nevét örökítsük meg az égbolton. Ám a Minor Planet Circular (MPC) 1996. decemberi számában a frissiben megszámozott 1940 ED kisbolygó mellett az állt, hogy felfedező: Kulin György

Egyesületünk alapítója 1940. március 12-én talált rá az égitestre a svábhegyi 60 cm-es reflektor felvételein (ennek az éjszakának a termése volt a (2738) Viracocha = 1940 EC kisbolygó is). Az új kisbolygón felbuzdulva előbb az egyesület elnöksége, majd a márciusi közgyűlés is egyhangúan elfogadta, hogy a (7317) 1940 ED ideiglenes elnevezésű kisbolygónak a Lassovszky nevet javasoljuk. A névválasztás duplán is szerencsésnek tűnt, hiszen az idén emlékeztünk meg Lassovszky Károly születésének századik évfordulójáról, és Lassovszky volt a svábhegyi csillagda igazgatója 1938 és 1943 között, amikor Kulin kutatási programjának nagy részét végezte.

Az 1997. júniusi MPC megérkezése után viszont kissé elszomorodtunk, ugyanis a kanadai A. Aikman javaslatára Gyurka bácsi kisbolygója a Cobot nevet kapta. John Cobot (Giovanni Coboto) 1450-ben született Genovában, de Velencei polgár volt. 1484-ben azzal a céllal érkezett Angliába, hogy hajóra szállva igazolja azt a feltevést, hogy Ázsia az Atlanti-óceánon át, nyugat felé is elérhető. Mint tudjuk, nem neki jutott a dicsőség, ám 1497-ben 18 főnyi legénységgel a fedélzetén kifuthatott Bristol kikötőjéből a Matthew nevű vitorlás, amellyel Cobot június 24-én elérte Új-Foundland partjait. Délnek hajózva felkutatta az észak-amerikai partvidék nagy részét, megerősítve ezzel Észak-Amerika létezését.

Szerencsére Brian Marsden, a IAU apró égitestekkel foglalkozó bizottságának jeles tagja talált egy megfelelő kisbolygót Lassovszky számára. Júliusi levele szerint idén októbertől a 7383-as sorszámú kisbolygó Lassovszky Károly magyar csillagász nevét viseli!

Lassovszky Károly 1897-ben született Besztercebányán. 1921-től 1938-ig a budapesti Konkoly Obszervatóriumban asszisztens, majd 1938–1943-ig igazgató. Fő kutatási területe a változócsillagok tanulmányozása volt, de ő kezdeményezte és irányította a kisbolygó kutatási programot is, amelynek keretében Kulin György 1935-től kezdődően számos új kisbolygót talált. 1958-ban a Smithsonian Astrophysical Observatory meghívására Cambridge-be került. Itt kidolgozta a mesterséges égitestek hely- és időadatainak egyidejű egzakt meghatározási módszerét. 1960-tól haláláig a Smithsonian Institution Fotoredukciós Osztályának vezetője volt (Chief of the Photoreduction Division). 1961-ben Bostonban hunyt el.

A 7383-as aszteroidát az Oak Ridge Obszervatóriumban fedezték fel 1981 szeptember 30-án. Az 1981 SE ideiglenes jelöléssel ellátott égitest a kisbolygóöv belső szélén kering, közel kör alakú pályáján. 2,3 és 2,6 Cs.E. között távolságban, 3,85 év alatt kerül meg központi csillagunkat, pályahajlása mindössze 1,6°. Sajnos a legkedvezőbb esetben sem fényesedik 16^m,5 fölé, így vizuális megfigyelésére nincs sok reményünk, ám egy CCD-vel felszerelt távcső számára kiváló célpont lehet (deemberben egy ilyen kedvező perihélium-oppozíció fog bekövetkezni a Taurusban).

A 7317-es kisbolygó szintén a kisbolygóöv belső szélén rojja útját, ám pályája sokkal elnyúltabb, mint a Lassovszkyé. Napközben 2,0 Cs.E-re megközelíti a

Napot, míg naptávolban 2,7 Cs.E-ig jut. Keringési ideje 3,56 év, pályahajlása 4°. Legnagyobb fényessége 15^m,5 körül alakul, de a kedvező szembenállásra még várunk kell pár évet.

Semmi okunk a búslakodásra, hiszen 1997-ben két magyar vonatkozású kisbolygóval gazdagodtunk, így már 40 olyan aszteroida van, amely magyar felfedezésű, vagy hazánk fiának nevét viseli. A következő táblázatban a magyar vonatkozású kisbolygók láthatók (q= perihélium-távolság, i= pályahajlás, P= keringési idő, m_{max}= maximális fényesség):

Sorszám, név	q	i (°)	P (év)	m _{max}	Felfedező
147 Protegenia	3,036	1,93	5,56	13,0	Schulhof L.
434 Hungaria	1,801	22,50	2,71	12,3	Wolf, M.
908 Buda	2,108	13,39	3,89	12,2	Wolf, M.
1257 Móra	2,285	3,91	3,93	14,1	Reinmuth, K.
1259 Ógyalla	2,673	2,39	5,45	14,3	Reinmuth, K.
1436 Salonta	2,914	13,88	5,67	14,1	Kulin Gy.
1441 Bolyai	2,005	13,92	4,27	14,8	Kulin Gy.
1442 Corvina	2,655	1,25	4,88	15,1	Kulin Gy.
1444 Pannonia	2,716	17,76	5,60	14,1	Kulin Gy.
1445 Konkolya	2,549	2,28	5,50	15,0	Kulin Gy.
1452 Hunnia	2,497	14,19	5,50	15,3	Kulin Gy.
1489 Attila	2,776	2,41	5,75	14,7	Kulin Gy.
1508 Kemi	1,613	28,65	4,62	12,4	Alikoski, H.*
1513 Mátra	1,976	3,97	3,25	15,0	Kulin Gy.
1537 Transylvania	2,117	3,86	5,31	13,9	Strommer Gy.
1538 Detre	1,849	9,44	3,63	15,4	Kulin Gy.
1546 Izsák	2,820	16,12	5,69	14,2	Kulin Gy.
1674 Groeneveld	2,776	2,68	5,72	14,6	Reinmuth, K.*
1710 Gothard	1,701	8,46	3,54	15,1	Kulin Gy.
2043 Ortutay	2,789	3,10	5,48	14,5	Kulin Gy.
2058 Róka	2,620	2,54	5,49	14,3	Kulin Gy.
2242 Balaton	1,947	2,54	3,28	15,5	Kulin Gy.
2712 Keaton	2,085	0,82	3,18	15,4	Kulin Gy.
2738 Viracocha	2,408	1,12	4,48	15,2	Kulin Gy.
3019 Kulin	2,717	3,22	4,84	15,2	Kulin Gy.
3103 Eger	0,908	20,94	1,67	13,0	Lovas M.
3380 Awaji	2,765	3,24	4,79	15,4	Kulin Gy.
3427 Szentmártoni	1,974	2,61	3,44	15,3	Kulin Gy.
3579 1977 YA	1,754	31,08	4,51	16,2	Lovas M.
3652 Soros	1,910	2,26	3,64	14,4	Smirnova, T.
3892 Dezső	2,246	13,75	4,21	15,1	Oterma, L.
3910 Liszt	2,424	8,70	4,67	15,0	Elst, E.
4132 Bartók	1,711	23,30	3,73	12,1	Alu, J.
4170 Semmelweis	2,742	10,34	5,24	14,9	Vavrova, Z.
4483 Petőfi	1,762	26,72	2,67	13,0	Karachkina, L.
4992 Kálmán	2,291	14,44	4,14	15,5	Zhuravleva, L.
5006 Teller	2,997	7,62	5,70	15,2	Helin, E.
5694 Berényi	2,165	12,22	4,21	15,5	Groeneveld, C.
7317 Cobot	1,980	3,97	3,56	15,8	Kulin Gy.
7383 Lassovszky	2,288	1,61	3,85	16,5	Oak Ridge Obs.

* = Kulin Gy. független felfedező

SÁRNECZKY KRISZTIÁN